

Olympische
Spelen
Vancouver 2010

‘Tuitert wordt populair, zeg’

Mark Tuitert nam na zijn frustrerende 1000 meter alle denkbare risico's op de 1500 meter. Het betaalde zich uit. Een oud-ploeggenoot zweeg, uit bewondering voor de gouden race. De aanloop was memorabel.

Door Nando Boers

Je vertelde je overwinningsverhaal tegen journalisten, dus je zag vast niet dat jouw oud-ploeggenoot naar je staarde. Erben Wennemars zei op een gegeven moment even helemaal niets. Hij was stil van wat jij had gepresteerd. Op de radio, als commentator van *Langs de Lijn*, had hij op geheel eigen wijze jouw gouden race van commentaar voorzien. Ja, wat denk je, zei hij terwijl zijn blik op jou gericht bleef. Is dat een vraag? Hoe dat heeft geklonken?

Hij liet even een korte stilte vallen. Toen hij vervolgens voorzichtig zijn licht liet schijnen over jouw prestatie was zijn stem nog altijd van fluweel. De af en toe stotterende spraakwerval fluisterde nu bijna de zin uit zijn mond, uit ongelofte respect en bewondering. Het was haast stamelen wat hij deed. Ongelooflijk zeg, zei hij. Ongelooflijk.

En hij bleef maar kijken naar dat tafereel met jou, slechts in staat tot het opvangen van flarden van jouw verhaal. Op gedempte toon zei hij dat hij er stil van werd. Van jou en jouw prestatie.

De oude rot die op een haar na de Spelen miste en vervolgens de schaatsport vaarwel zei, vertelde dat 'niemand dit had verwacht' van jou, van die kerel die jaren als groot talent werd omschreven en die sommigen al hadden afgeserveerd. Goed, maar niet goed genoeg. Maar die Tuitert vocht terug, bleef rustig, hield zelfvertrouwen, verloor de liefde voor het schaatsen niet en ook zijn liefde voor het afzien bleef onaangetast. Terwijl je genoeg redenen had in paniek te raken, met al die valpartijen, de ziekte van Pfeiffer, de rugklachten en niet te vergeten de beslissing om het allrounden waar jij zo verzot op was vaarwel te zeggen, haast een gewetensvraag voor jou. Je ging je toeleggen op het sprinten.

Hij is rustig gebleven, zei Wennemars. "Niet alleen vandaag, maar jaren. En het heeft gewerkt," zei hij er achteraan, "dat heeft hem deze gouden medaille opgeleverd."

Na een pauze: "En Tuitert, die wordt straks populair in Nederland, zeg." Daarom noemde Wennemars wat er net

allemaal op het ijs van Richmond was gebeurd 'heel bijzonder'. Mark Tuitert won de 1500 meter, en zorgde daarmee voor een sensatie die buiten het schaatsen voelbaar was. Tuitert versloeg Shani Davis. De wereldrecordhouder uit Chicago moest ruim een halve seconde toegeven. Met verbazing en respect in zijn stem zei Wennemars: "Het is vijf jaar geleden hoor, dat Mark iets heeft gewonnen. En die Davis, jongens, die is gewoon geknakt, die is gewóón geknakt."

Toen je alles had verteld wat er op dat moment te zeggen viel, liep je op Wennemars af, die naast Martin Hersman stond, ook oud-schaatser, in zijn tijd ook specialist op de 1500 meter. Je vloog hen in de armen. Waarom? Weet je dat nog, of ben je dat inmiddels kwijtgeraakt in de euforie? Je kreet werd in elk geval gesmoord in hun jassen. Jullie zeiden nog kort iets tegen elkaar. Daarna liep je verder, verdoofd, in trance. Wennemars viel weer stil. Iemand zei 'verdomme'. Iemand anders zei: "Hij is een heel goeie jongen." De twee mannen haalden vervolgens herinneringen op, geraakt als ze waren door emoties. Ze memoreerden aan de krankzinnige trainingen die ze samen met je deden. Tempotrainingen op 2200 meter hoogte, gewoon, omdat niemand dat toen deed. Blevten jij en Wennemars na vijf weken trainingskamp in Salt Lake City nog een week langer dan de rest. "We deden al zo," zei Hersman die met zijn vingers in de lucht schreef. "R.I.P. rest in peace, rust in vrede." Opeens kwam het besef bij de twee man-

Wennemars: 'Het is vijf jaar geleden hoor, dat Mark iets heeft gewonnen. En die Davis, jongens, die is gewoon geknakt'

nen: die Tuitert heeft na 38 jaar weer goud voor Nederland veroverd op de koningsafstand. Tuitert is de opvolger van Ard Schenk.

Dit is eens in de vier jaar. Stel je voor. Maanden en jaren trainen en wedstrijden rijden met deze weken in je kop. In Vancouver moest het gebeuren, half februari 2010. Nu is het half februari 2010. Je bent waar je wezen moet. Je bent tien jaar profschaatser en op de toppen van je kunnen. Dit is het. Alles is zo goed als mogelijk afgesteld, je bent *gefinetuned* tot en met.

Twee dagen geleden was je zo boos dat je vast en zeker in één keer een heel Canadees bos had gekapt als ze je een motorzaag in de handen hadden gedrukt. Je was als vijfde geëindigd op de 1000 meter. Je ogen bewogen nauwelijks toen je sprak. Je vertelde dat je alle risico's had genomen, dat het zo moest omdat je anders nooit op het podium was geraakt. En je schaatst nooit voor de tweede plaats. Je had het gevoel gehad dat er een medaille in had gezeten. Je voelde je top. Vijfde. Gigantisch balen, dat deed je. Je werd niet goed van die vierde en vijfde plaatsen. Nog erger, zesde en zevende. Je was bijna nog liever twaalfde geworden

Davis: 'Ik neem mijn hoed af'

Toen Mark Tuitert 1.45,57 op de klokken had laten zetten, dacht Shani Davis dat hij die tijd misschien wel kon verbeteren. Maar toen hij na 1.46,10 over de streep kwam, hoorde hij het publiek. Hij vertelde dat sport zo in elkaar zit, op elke willekeurige dag kunnen mensen tot grote hoogte stijgen. Davis: "In Turijn was het Fabris en nu vier jaar later Tuitert."

Davis: "Dit was het beste dat ik in me had, ik was de hele race

niet in staat voldoende snelheid te ontwikkelen." Over Tuitert zei hij dat die altijd wel 'in de ton' zit. "Soms zit hij bovenin, soms beneden. Nu is hij de *king of the hill*, hij won de koningsrace. Hij draagt de titel koning vanaf nu. Ik had die kroon graag willen hebben, maar Mark heeft hem. Ik kan geen schaatser bedenken die het meer verdient dan Mark, want hij heeft veel moeten doorstaan. Dit laat alleen maar zien dat hij een doorbijter is. Hij kwam boven op de Olympische Spelen. Ik kan daar niet heel ontevreden over zijn. Ik neem mijn hoed af voor hem. Hij reed een sterkere race."

KONING - Voluit gaan, dat is de manier van Mark Tuitert, dat zit in hem. Alles klopte op de koningsafstand. Niemand kwam in zijn buurt. Goud! Foto: ANP

dan dit. Altijd in de buurt, soms dichtbij, maar nooit op dé plek. Je riep: "Ik wil verdomme een keer hoger." Alles of niets, zo zou je het gaan doen zaterdag, op de 1500 meter. Je wist dat de Amerikanen Chad Hedrick en Shani Davis in grootse vorm staken, maar, zo zei je, de wedstrijd is pas gedaan als hij gereden is. Dat leek toen een groot sportcliché. Net zo groot als je opmerking dat je er alles aan ging doen, dat je voor het podium ging en nog een keer alles uit de kast ging halen. Je riep: "Met minder neem ik geen genoegen." Je hoorde jouw coach Jac Orie niet zeggen dat je het grootste gelijk van de wereld had. Orie zei dat hij liever had dat je 35ste zou worden dan weer zo'n net-niet plaats. 35ste, Het zou hem hé-lé-máál geen reet interesseren. "Of ze rijden op het podium," zei hij over jullie, "of ze falen." Maakte hem niet meer uit. Jij, Simon Kuipers en Stefan Groothuis moesten alle risico's nemen die er bestonden. Weet je wat hij zei? Klinkt vast bekend in de oren. "Grenzen zijn er nooit. Je kunt altijd een stap verder." Orie hoopte dat hij zijn woede op jullie kon overdragen, dat jullie alle remmen zouden losgooien. Dat jullie er 'als een blinde' in zouden gaan. Die gemoedstoestand zou jullie wel eens vrij in het hoofd kunnen maken. Hij had een idee wie de meeste kans zou maken. Dat jij het was, dat zei hij niet, maar als je goed

keek, als je hem een beetje kende, dan wist je genoeg. Je zag hem later niet in actie in de kleedkamer, Orie, de man met wie je zoveel hebt doorstaan. Jouw ploeggenoot zag het wel. Stefan Groothuis was vierde geworden en die zag Orie tekeergaan. Hij pakte een paar flesjes water en smet ze stuk. Hij schopte een paar keer hard tegen een vuilnisbak die in de hoek stond. Orie was boos, gefrustreerd en in de kleedkamer ging hij los. Het kon jouw coach even niets schelen. Aan schone schijn heb je niets, vertelde hij een dag later, de dag dat jouw ploeggenote Annette Gerritsen zilver won op de 1000 meter. Je hoorde niet dat hem aan de telefoon een paar vloeken ontglipten toen hij met zijn broer sprak. Túúrlijk, zilver, maar een fractie sneller en je hebt goud. Waarom zou hij zich ook inhouden op zo'n moment? *Gotverdegotverdegotver*. Jouw coach vindt het prima als er ook eens primitief gehandeld wordt. Drift is ook wel eens goed. Testosterongelul, zo betitelde hij dat. Dat cognitieve, dat moet je wel eens loslaten. Dat zei hij. En weet je wat hij nog meer zei? "Life's a bitch."

Negen dagen voordat je goud won zat je op een podiumpje in de grote perszaal. Je ging in een hoekje zitten. Een oud-teamgenoot pakte een witte, opklapbare campingstoel, en voegde zich bij je. Even kletsen, dat kon gemakkelijk want je zat toch alleen. De Winterspelen zouden over twee dagen beginnen en je was naar de schaatsbaan gekomen om te praten met de pers. Alleen, niemand was geïnteresseerd in jou, Mark Tuitert, leider van

de ploeg toen die op instorten stond na het failliet van jullie sponsor DSB. Mark Tuitert, ooit Europees kampioen allround, twee keer winnaar van de wereldbeker 1500 meter. De journalisten vestigden hun aandacht op Simon Kuipers, die als eerste zijn entree maakte, op Stefan Groothuis, die ziek was geweest, op Annette Gerritsen, die medaillekansen had op de 500 en 1000 meter, en op Orie. Er zaten ook journalisten om Margot Boer heen. Jij had je muts op, je zette je rugzak op de grond en je kletste met Wennemars, zes jaar lang jouw ploeggenoot. Wennemars

Orie vertelde dat hij het ongelooflijk vond dat jij het vertrouwen in jezelf had gehouden. 'Dit is toch geweldig voor die gozer?'

heeft jou zien komen, in 2000, toen je als het grote schaatstalent van Nederland een profcontract tekende bij de sterrenformatie onder leiding van Peter Mueller. Jullie zaten bij SpaarSelect, later Sponsor Bingo Loterij. Daarna vertrok Wennemars, met slaande deuren. Onenigheid met Orie. Wie weet komt het nu goed. Hij zei in elk geval dat hij erg blij was, ook voor Jac. "Denk je dat je er vol in moet knallen," vroeg hij, ooit medehouder van het wereldrecord op de 1500 meter. Je vertelde hem dat je onlangs tijdens een trainingwedstrijdje in Calgary had geprobeerd rustig te openen. Dat ging niet. Het ging voor geen meter zelfs. Voluit gaat het bij jou altijd, dat zit nu eenmaal in je. Maar je vertelde ook dat je volgende week op de 1500 meter niet op honderd procent van je krachten moet openen. "Pas ná de opening moet je alles geven," zei je. "Nee," had Wennemars geroepen. "Juist andersom!" Jullie discussieerden verder. Eerst vijftig

meter voluit, stelde je, maar daarna niet blijven *hakken*. Rustig je slag zoeken, vervolgens hard aantrekken, in de tweede bocht. Jullie bespraken ook nog voorbeelden uit het verleden, van jongens van een vorige generatie: Ådne Søndral en Ids Postma, die vochten nog eens duels uit. “Gaaf man,” zei je, en je vertelde dat de Noor gemiddeld iets beter was, maar dat Postma zo’n mooie, onberekenbare schaatser was, iemand die zo ‘lompsterk’ uit de hoek kon komen. Met bewondering en respect in je stem zei je: “Die kon op zo’n dag iedereen naar huis blazen.”

Jullie lachten. Dat was nog echt véchten. Een strijd tussen twee sterke mannen. Zoals ze toen reden, dat kan niet meer, vond Wennemars. Je was het met hem eens. “Alles moet nu kloppen,” zei je. “Conditie, techniek, timing.”

Je herinnerde hem aan de races die jullie tegen elkaar hadden gereden. “Dat was geen schaatsen meer,” zei je. “Dat was gewoon hakken. Tand en op elkaar en weg met de techniek. Gewoon vechten.”

Je vertelde ook dat je er niet meer vol kunt inkappen en dan maar hopen dat je de laatste ronde overleeft. “Stuiterend door de laatste ronde gaan, dat kan niet meer,” vertelde je. Je zei: “Als je gaat stuiteren, ben je weg.”

Nadat hij had gevraagd of je wist welke Nederlander de laatste was die goud op de 1500 meter had gewonnen, reageerde je pijlsnel. Ard Schenk, Sapporo, 1972.

“En als je mag kiezen,” vroeg Wennemars, “welke gouden medaille wil je? De 1000 of de 1500?” Je slaakte een kreet, hij geloofde je niet, riep: “Och, kom op!” Je treuzelde, zei dat het je niet uitmaakte. “Jongen!” riep Wennemars nog harder. Hij wist het wel. Je zei dat de 1500 de koningsafstand is en dat je daar het mooiste gevoel bij had. Daarna riep je: “Ja, maar *fuck it*, als ik een medaille win op de 1000 meter...” Je zweeg.

Toen kwam het gesprek op Shani Davis, de favoriet voor de zege, niet alleen op de 1000 meter, ook op de 1500. Plaaggeest voor het hele Control-team. Nog nooit had je gewonnen van de man van wie jouw coach had uitgerekend dat hij in de laatste bocht altijd twee slagen meer maakt dan jullie. Volgens Orië betekende dat een verschil van misschien wel drie-

Orië: ‘Er kwam wel effe wat bij me uit. Ik zweer het je, acht jaar frustratie’

tiende van een seconde. Je noemde Davis de beste schaatser tegen wie je ooit had geschaatst. Je oude ploeggenoot hield je het volgende voor: “Ook hij gaat kapot in de laatste ronde.”

Wennemars vertelde hoe hij het al die jaren had ervaren tegen Davis. Dat hij de enige schaatser was bij wie hij niet voelde hoeveel energie hij verbruikte en dat het daarom de moeilijkste tegenstander was om tegen te rijden.

Je vertelde van Calgary, van die trainingwedstrijd en dat je dacht: *fuck*, die rijdt wel heel hard. Na 400 meter zat je achter hem op de kruising, met dezelfde snelheid. Er gebeurde niets. Jullie wisselden van bocht, jij dook naar binnen en hij naar buiten en je zag dat hij zijn basis-snelheid langer vasthield, steeds een bochtje langer. Je zei dat het verschil in één keer gemaakt kan zijn. Eerst niets aan de hand en dan tweehonderd meter later: weg. Maar hij is te verslaan, zei je. Natuurlijk is dat lastig, maar ook Davis is van vlees en bloed. Weer zo’n cliché gooide je eruit. Maar het is je vergeven. Je wilde best tegen Davis rijden in een direct duel, liet je weten, maar je zou blij zijn met de Noor Håvard Bøkkø. Het liefst starten in de buitenbocht en in de binnenbocht finishen.

God man, wat was het geluk met je. Je kreeg precies die loting, zeventiende rit. Niet inhouden en met hem mee willen rijden, je wist dat het geen goede tactiek zou zijn. Wel je eigen rit rijden, en het

verschil op de eerste zevenhonderd meter maken. Jullie waren het eens. Bøkkø kon je goed ‘gebruiken’.

Weet je wat Orië zei, tegen zijn moeder die hem belde? “Mooi hè? Ja, geinig hè. Ja. Ja. Oké. Hoi, hè.”

Maar dat was niet alles. Orië vertelde dat hij het ongelooflijk vond dat jij het vertrouwen in jezelf had gehouden. “Dit is toch geweldig voor die gozer?” zei hij. Hij dacht dat dit een bevrijding voor je zou zijn. Voor hem in elk geval wel.

Hij vertelde over jouw race, dat hij direct zei: ‘Dit is goud. *Fuck man*, 1.45, daar komen ze niet aan!’ Hij vertelde het aan iemand anders: goud. Direct dacht hij: stomme lul, houd toch je kop! Waarom het nou zeggen? Laat het gebeuren. Hij zocht naar je. Hij vertelde dat je zei: ‘Hij moet het niet halen, hij moet het niet halen, hij moet het niet halen.’

Jullie hadden het over voodoo. ‘Laten ze er alsjeblieft een naald in *douwe*,’ zei Orië. Hij lachte. Verschrikkelijk spannend, had hij het gevonden. Hij zag Davis rijden, na zevenhonderd meter en hij dacht: hij haalt het niet. Dat zei hij ook tegen jou: “Hij haalt het niet, hij haalt het niet, hij haalt het niet.” Sloeg helemaal nergens op, vond hij. Maar jullie deden het.

Hij zuchtte, vertelde hoe jullie langzaam over de inrijbaan gleden. Davis haalt het niet, Orië wist het zeker. Hij dacht: Mark wordt alleen maar gek van mij, maar ja, hij had ook zenuwen.

Toen, die 1.46 voor Davis. Orië: “Toen kwam er wel effe wat bij me uit. Ik zweer het je, acht jaar frustratie.”

Jullie hebben veel meegemaakt, dat vertelde hij. Hij roemde je zelfvertrouwen, dat hij mensen tegenover zich had gehad die zeiden: ‘Ja, Mark dit en dat.’ Dat hij alleen maar zei: ‘Flikker op.’

Nooit had hij het vertrouwen in jou verloren. Nooit! Hij zei het met nadruk.

Zag je wat je oud-ploeggenoot deed?

Toen je aan de overkant liep in de *mixed zone*, toen maakte Erben Wennemars een diepe buiging voor je. Toen hij zijn bovenlichaam weer had opgericht, riep hij nog iets naar je. “Olympisch kampioen, jongen!” ●